

## Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vasaskolan i Ludvika kommun

## Beslut

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ludvika kommun att senast den **onsdag den 30 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister inom studiehandledning på modersmålet, fjärrundervisning, garantin för tidiga stödinsatser och att fatta beslut om särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ludvika kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

### Ludvika kommun ska vidta följande åtgärder

#### *Studiehandledning på modersmålet*

1. Se till att elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet i språket pashto ges sådant stöd. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet vid skolenheten. Av sammanställningen ska framgå vilka elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, vilka språk som behoven avser och hur elevernas behov av studiehandledning på modersmålet tillgodoses. Huvudmannen ska även redovisa hur huvudmannen arbetet för att rekrytera en studiehandledare för elever med modersmålet pashto.

#### *Fjärrundervisning*

1. För det fall huvudmannen vill bedriva fjärrundervisning ska huvudmannen fatta ett beslut om användande av fjärrundervisning. Beslutet ska dokumenteras och anmälas till Skolinspektionen. Huvudmannen ska senast i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med ett beslut om användande av fjärrundervisning. Beslutet om användande av fjärrundervisning

ska även anmälas hos Skolinspektionen. (21 kap. 9 § skollagen och 5 a kap. 5–6 §§ skolförordningen)

#### *Garantin för tidiga stödinsatser*

1. Se till att ansvarig förskollärare och lärare, i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens, gör en särskild bedömning på alla elever som visat indikation på att inte uppnå kriterierna för kunskaper i årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik i samband med att Skolverkets kartläggningsmaterial och bedömningsstöd inom garantin för tidiga stödinsatser används. (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen)
2. Se till att vid minst ett tillfälle före den **30 april 2025** informera samtliga lärare samt elevhälsan i förskoleklass och på lågstadiet om skollagens bestämmelser gällande garantin för tidiga stödinsatser. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation tillsammans med en deltagarlista ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § samt 3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen.)

#### *Fatta beslut om åtgärdsprogram*

1. Se till att ett beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram fattas efter varje avslutad utredning av behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera för vilka elever sådana beslut fattats under perioden **21 november 2024 till den 25 april 2025**. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen)
2. Se till att det av åtgärdsprogram framgår vilket behov av särskilt stöd eleven är i behov av och hur stödet ska tillgodoses. Huvudmannen ska inkomma med de tio senast beslutade åtgärdsprogrammen med tillhörande utredning av särskilt stöd i samband med redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)

### **Områden utan konstaterade brister**

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser att undervisningen bedrivs av behöriga och legitimerade lärare och att anmäla och utreda särskilt stöd.

## Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till [skolinspektionen@skolinspektionen.se](mailto:skolinspektionen@skolinspektionen.se) eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:5024) i de handlingar som sänds in.

## Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2024 inlett en tillsyn av Vasaskolan, som är en F-6-skola i Ludvika kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Vasaskolan följer gällande bestämmelser om undervisningen bedrivs av behöriga och legitimerade lärare, studiehandledning på modersmålet, fjärrundervisning, garantin för tidiga stödinsatser samt anmäla, utreda särskilt stöd och fatta beslut om åtgärdsprogram.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 27 och 28 augusti 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. elevers omdömen och åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

## Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

## Föreläggande

### Studiehandledning på modersmålet

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med rektorn framkommer att det finns tre elever på skolan med modersmålet pashto som trots att eleverna bedömts vara i behov av det inte får studiehandledning på modersmålet. Rektorn uppger att studiehandledningen på modersmålet sköts centralt av huvudmannen och att orsaken till att eleverna med pashto som modersmål inte får sitt behov

av studiehandledning på modersmålet tillgodosett är att det saknas modersmålslärare på språket i kommunen.

### **Rättslig reglering**

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen)

### **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att det finns brister gällande att ge elever som behöver det, studiehandledning på modersmålet.

Av utredningen framgår att det finns elever på skolan som bedömts vara i behov av studiehandledning på sitt modersmål, pashto, men som inte ges det. Detta på grund av att det saknas modersmålslärare i språket pashto.

Av skollagen framgår att en elev som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål ska få det.

Att det finns elever med modersmålet pashto på skolan som inte ges studiehandledning är en brist.

### **Fjärrundervisning**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

I intervju med rektorn framkommer att huvudmannen använder sig av fjärrundervisning i modersmål i språket ryska. Rektorn uppger att fjärrundervisningen sker i skolans lokaler och att det finns en handledare närvarande. Rektorn uppger vidare att modersmålsundervisningen sköts centralt via huvudmannen.

Huvudmannen har på begäran den 17 september 2024 inkommit kompletterande information av vilken det framkommer att modersmålsundervisningen i ryska bedrivs digitalt via fjärrundervisning och att huvudmannen samordnar modersmålsundervisningen i ryska för

elever på flera skolenheter. Vidare framkommer det att rektorsgruppen i Ludvika kommun har diskuterat frågan om modersmålsundervisningen och kommit fram till att den kan bedrivas digitalt, men att något formellt beslut angående användningen av fjärrundervisning inte är fattat.

### **Rättslig reglering**

En huvudman som avser att använda fjärrundervisning i ett visst ämne, i en viss kurs eller extra studietid i grundskolan ska fatta ett beslut om det. Huvudmannen får besluta om att använda fjärrundervisning för högst ett läsår åt gången. (21 kap. 9 § skollagen)

Huvudmannen ska dokumentera ett beslut om att använda fjärrundervisning (5 a kap. 5 § skolförordningen).

Huvudmannen ska till Statens skolinspektion anmäla ett beslut om att använda fjärrundervisning. Om huvudmannen utför fjärrundervisning åt någon annan huvudman ska det också anmälas. (5 a kap. 6 § skolförordningen)

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar. Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig. (21 kap. 12 och 13 §§ skollagen)

### **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Ludvika kommuns användande av fjärrundervisning. Förvisso deltar eleverna som ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar och det finns en handledare närvarande där eleverna befinner sig. Däremot har Ludvika kommun inte fattat något formellt beslut om att använda sig av fjärrundervisning i modersmålsundervisningen i ryska. Därmed har Ludvika kommun heller inte anmält användandet av fjärrundervisning och inkommit med beslutet gällande fjärrundervisning till Skolinspektionen.

Av skollagen framgår att en huvudman som avser att använda sig av fjärrundervisning i ett visst ämne ska fatta beslut om det. Vidare framgår av skollagen att huvudmannen får besluta om att använda fjärrundervisning för högst ett läsår åt gången. Av skolförordningen framgår att huvudmannen ska dokumentera ett beslut om att använda fjärrundervisning och att detta beslut sedan ska anmälas till Skolinspektionen.

Att Ludvika kommun inte har fattat ett formellt beslut gällande att använda sig av fjärrundervisning i modersmål på ryska är en brist. Det är även en

brist att Ludvika kommun inte har anmält beslutet om att använda fjärrundervisning i modersmål på ryska till Skolinspektionen.

### **Garantin för tidiga stödinsatser**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har tagit del av skolans sammanställning av resultaten för det nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklass, det nationella bedömningsstödet i årskurs 1 samt nationella proven i årskurs 3.

I intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att lärarna använder det nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklass och det nationella bedömningsstödet i årskurs 1 samt genomför de nationella proven i årskurs 3.

Lärarna uppger att lärarna arbetat enskilt tillsammans med de elever som visat indikation på att ha svårigheter att uppfylla framtida kunskapskrav i svenska, svenska som andraspråk eller matematik utifrån garantin för tidiga stödinsatser. Lärarna uppger vidare att om de bedömer att de inte själva vet hur de ska få eleven att komma vidare i sin kunskapsutveckling anmäler lärarna eleven för utredning av elevens behov av särskilt stöd till rektorn. Genom anmälan till rektorn kan läraren sedan få stöd från den specialpedagogiska kompetensen på skolan.

Lärarna uppger vidare att den specialpedagogiska kompetensen inte är involverade i arbetet med garantin för tidiga stödinsatser och att det inte heller finns någon rutin för hur den specialpedagogiska kompetensen ska involveras. Både lärarna och representanter för elevhälsan uppger att det inte genomförs några särskilda bedömningar av elever som visat indikation på att inte uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper. Elever som inte nått godtagbara resultat på kartläggningsmaterialet i förskoleklass, bedömningsstödet i årskurs 1 eller nationella proven i årskurs 3 anmäls i stället till rektorn enligt skolans rutin för anmälan av en elevs behov av särskilt stöd. Huvudmannen har den 12 september 2024 inkommit med en sammanställning av elever som anmälts vara i behov av särskilt stöd till rektorn under vårterminen 2024 fram till tiden för Skolinspektionens besök. Av sammanställningen framgår att sammanlagt nio elever som gick i årskurs 1 och 3 under föregående läsår anmälts för behov av särskilt stöd till rektorn. Sju av nio av de anmälda eleverna har haft ett åtgärdsprogram sedan tidigare<sup>1</sup>.

---

<sup>1</sup> Elev 6, 7, 8, 10, 14, 15 och 17 enligt rektorns lista

I intervju med representanter för elevhälsan och med rektorn framkommer att lärarna lämnar in sammanställningar av elevernas resultat på klassnivå till den specialpedagogiska kompetensen som sedan, tillsammans med lärarna, analyserar resultaten. Om det finns elever som får ett lågt resultat anmäls eleverna för behov av särskilt stöd till rektorn. På frågan vad en indikation kan vara svarar den specialpedagogiska kompetensen att det är när det är flera elever som inte klarat ett moment och tillägger att det inte bedöms vara en indikation om det bara är ett fåtal elever som inte klarat ett moment. Vidare uppger den specialpedagogiska kompetensen att de inte använder begreppet "särskild bedömning" på skolan utan i stället arbetar skolan med insatser på gruppnivå.

### **Rättslig reglering**

Nationella kartläggningsmaterial ska användas i förskoleklassen för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande (8 kap. 2 § skolförordningen). Nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 (9 kap. 22 b § skolförordningen). Nationella prov ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3 (9 kap. 21 § skolförordningen).

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och i lågstadiet i grundskolan, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd. Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller utredning om behov av särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Det är lämpligt att en särskild bedömning ska göras om det finns en indikation på att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås. Detta är ett lägre krav än att det kan befaras att eleven inte

kommer att nå de kunskapskrav som lägst ska uppnås. Syftet är bl.a. att på så sätt fånga upp de mer svårbedömda eleverna. De lågt ställda kraven på när en särskild bedömning ska göras kommer att innebära att den kan leda fram till såväl bedömningen att eleven har ett behov av stödinsatser, som bedömningen att eleven inte har behov av sådana insatser. Vid osäkerhet om huruvida det ska göras en särskild bedömning, bör de lågt ställda kraven medföra att en sådan bedömning ska göras. En viktig tumregel, när det gäller frågan om bestämmelsen tillämpas på rätt sätt, bör vara att det ska vara ett mindre antal elever som får extra anpassningar eller särskilt stöd än det antal elever vars resultat särskilt bedöms. (Prop. 2017/18:195 s. 46–47.)

### **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. Skolan använder förvisso samtliga delar av kartläggningmaterialet i förskoleklass, bedömningsstödet i årskurs 1 samt de nationella proven i årskurs 3 enligt författningarnas krav. Av utredningen framkommer dock att den särskilda bedömningen som ska göras för elever som visar en indikation på att inte uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper inte genomförs i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.

Skolinspektionen vill göra huvudmannen uppmärksam på att det av det obligatoriska bedömningsstödet framgår att, om en lärare observerar en *indikation* på att en elev behöver stöd i sitt lärande, ska en *särskild bedömning* av elevens kunskapsutveckling i samråd med specialpedagogisk kompetens genomföras. Denna särskilda bedömning ska enligt förarbetena göras på många fler elever än som faktiskt är i behov av extra anpassningar, för att ingen elev ska "tappas bort" i processen.

Av skollagen framgår att lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning om de inte själva har sådan kompetens.

Att särskilda bedömningar av elever som visar indikation på att inte uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper inte genomförs tillsammans med personal med specialpedagogisk kompetens är en brist.

### **Beslut om åtgärdsprogram**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

I intervju med lärare framkommer det att lärare undviker att skriva elevens faktiska behov av särskilt stöd i åtgärdsprogrammet eftersom de vet att skolan inte kommer att kunna tillgodose elevens behov. Lärarna uppger



vidare att det i slutändan är läraren själv som måste ge eleven det särskilda stödet. Representanter för elevhälsan uppger att de förstår hur lärarna tänker och tillägger att skolan inte har de resurser som krävs för att kunna tillgodose elevernas behov av särskilt stöd. Rektorn uppger att hon inte kände till att lärarna undviker att skriva ut elevernas behov av särskilt stöd och tillägger att det inte får gå till så, att skolan måste hjälpa eleverna oavsett vilka behov eleverna har.

I fem av skolans 15 aktiva åtgärdsprogram finns det inget datum för när utvärdering av åtgärdsprogrammet ska ske eller vem som är ansvarig för utvärdering. I samtliga åtgärdsprogram finns inget datum eller ansvarig person angiven gällande uppföljning.

Representanterna för elevhälsan uppger att det inte brukar anges någon ansvarig person, men tillägger att specialläraren i regel följer upp åtgärdsprogrammen efter sex till åtta veckor. Av tre åtgärdsprogram framgår det inte vem som fattat beslut om att utarbeta åtgärdsprogrammet. Av samtliga åtgärdsprogram framgår hur vårdnadshavare ska gå till väga för att överklaga beslutet. På frågan hur vårdnadshavare delges om beslutet är att inte utarbeta ett åtgärdsprogram svarar den specialpedagogiska kompetensen att elevens vårdnadshavare brukar delges muntligt, oftast per telefon och representanterna kan inte svara på om vårdnadshavare blir informerade om hur de ska gå till väga om de vill överklaga beslutet.

Rektorn har inkommit med en elevakt gällande elev 12<sup>2</sup> i vilken det framgår att en utredning om elevens behov av särskilt stöd har genomförts men det finns inget beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta ett åtgärdsprogram i elevakten.

I intervju med representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att en del åtgärdsprogram avslutades vid läsårets slut i juni 2024. Detta trots att eleven fortsatt bedömts vara i behov av särskilt stöd. Representanterna för elevhälsan och rektorn uppger att åtgärdsprogrammen avslutades eftersom eleverna var i behov av en ny utredning gällande särskilt stöd och att de nya utredningarna påbörjades tidigt under höstterminen 2024.

### **Rättslig reglering**

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärder ska följas upp

---

<sup>2</sup> Enligt Skolinspektionens elevnyckel

och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt, i form av distansundervisning eller i form av anpassad studiegång.

Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

### **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med beslut om åtgärdsprogram. Av utredningen framgår det av utredningen att åtgärdsprogram avslutas om eleven bedömts vara i behov av en ny utredning gällande särskilt stöd. Detta innebär att eleven inte har ett aktivt åtgärdsprogram under tiden den nya utredningen genomförs, detta trots att eleven bedömts vara i behov av fortsatt särskilt stöd.

Av utredningen framgår vidare att det finns brister gällande utformning av skolans samtliga åtgärdsprogram vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök. Samtliga 15 åtgärdsprogram saknar datum och ansvarig person för uppföljning. Tre åtgärdsprogram saknar information om vem som beslutat om åtgärdsprogrammet och fem åtgärdsprogram saknar information om vem som ansvarar för att åtgärdsprogrammet utvärderas och datum för när detta ska ske.

Av utredningen framgår att vårdnadshavare delges muntligt om beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Det framgår även att det i åtminstone ett fall inte fattas något formellt beslut gällande att inte utarbeta ett åtgärdsprogram efter utredning om elevens behov av särskilt stöd.

Eleven och elevens vårdnadshavare ska informeras om hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. Vidare framgår av skollagen att elevens behov av särskilt stöd ska framgå av åtgärdsprogrammet, det ska även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elevens fullständiga stödbehov inte utreds och skrivs fram i åtgärdsprogrammet. Om en elevs faktiska behov av särskilt stöd inte framgår av åtgärdsprogrammet riskerar eleven att bli utan det särskilda stödet som eleven har behov av. Det är likaså en brist att det av åtgärdsprogrammet inte framgår när åtgärderna

ska följas upp och vem som ansvarar för uppföljningen. Det är även en brist att det finns åtgärdsprogram som saknar datum och ansvarig för utvärdering. Vidare är det en brist att det finns åtgärdsprogram på skolan i vilka det inte framgår vem som fattat beslutet om att utarbeta åtgärdsprogrammet. Sammantaget bedömer Skolinspektionen att dessa brister innebär en risk för att eleverna inte ges eller inte skyndsamt ges det stöd de är i behov av för att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Att det inte fattas ett formellt beslut att inte utarbeta ett åtgärdsprogram är en brist. Skolinspektionen anser att denna hantering visar på en bristfällig systematik som åsidosätter rättssäkerheten för den enskilda eleven.

### **Val av ingripande**

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ludvika kommuns verksamhet vid Vasaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet, fjärrundervisning, garantin för tidiga stödinsatser, och beslut om särskilt stöd samt skolenhetens geografiska uppdelning. Det finns därför skäl att förelägga Ludvika kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## **Områden utan konstaterade brister**

### **Anmälan och utredning av särskilt stöd**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

##### *Anmälan och utredning av särskilt stöd*

Av omdömena gällande eleverna som under innevarande läsår går i årskurs 4–6 framgår att det finns 81 elever som inte uppfyller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i ett eller flera ämnen. Rektorn har den 12 september 2024 inkommit med en sammanställning av de elever som lärare anmält till rektorn för behov av utredning om särskilt stöd under vårterminen 2024 fram till tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök. Av sammanställningen framkommer att lärarna anmält 18

elever i behov av särskilt stöd till rektorn. Av de anmälda är det tre<sup>3</sup> elever som inte har ett aktivt åtgärdsprogram.

I intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att rektorn ser till att starta en utredning om en elevs behov av särskilt stöd efter att en lärare anmält eleven till rektorn. I vissa fall är det specialläraren som genomför utredningen, men specialläraren uppger att även lärarna genomför utredningar av elevers behov av särskilt stöd. Specialläraren uppger vidare att lärarna är osäkra på hur de ska gå till väga för att genomföra en utredning gällande en elevs behov av särskilt stöd. I syfte att lärarna själva ska kunna genomföra utredningarna om elevers behov av särskilt stöd har den specialpedagogiska kompetensen på skolan utbildat lärarna i hur de ska genomföra utredningar gällande elevers behov av särskilt stöd. Tanken är, uppger specialläraren, att lärarna själva ska kunna genomföra utredningarna med stöd av den specialpedagogiska kompetensen på skolan.

Skolinspektionen har tagit del av skolans 15 aktiva åtgärdsprogram. Av dessa framgår att tiden från att en utredning om särskilt stöd startas tills det att ett beslut om åtgärdsprogram fattas kan variera mellan någon dag och upp till ett år.

### **Rättslig reglering**

Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

### **Skolinspektionens bedömning**

Av utredningen framgår inte annat än att lärarna anmäler elever som trots extra anpassningar inte uppfyller kunskapskriterierna till rektorn och att

---

<sup>3</sup> Elev 3, 9 och 16 enligt rektorns lista

rektorn därefter ser till att starta en utredning av elevernas behov av särskilt stöd.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Ludvika kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen bedrivs av behöriga och legitimerade lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

### **Undervisningen bedrivs av behöriga och legitimerade lärare**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av den lärarförteckning som huvudmannen inkommit med framkommer att det finns lärare som inte är legitimerade och behöriga som bedriver undervisningen på Vasaskolan. Det framkommer att skolan inte har legitimerade och behöriga lärare i idrott och hälsa för årskurs 1–3, klasslärare i årskurserna 2, 3 och 5 samt slöjdlärare i årskurs 3.

Skolinspektionen har tagit del av samtliga annonser som legat till grund för rekrytering till läsåret 2024/2025. Av dessa framkommer att skolan annonserat efter behöriga och legitimerade lärare i alla fall utom gällande slöjdlärartjänsten i årskurs 3. Rektorn uppger att orsaken till att skolan inte lyst ut tjänsten som slöjdlärare är att läraren som undervisar i slöjd går VAL-utbildningen (Vidareutbildning Av Lärare). Rektorn tillägger att detta är en lösning som gäller under läsåret 2024/2025.

På skolan finns det fem lärarstudenter anställda. De går arbetsintegrerad lärarutbildning (fortsättningsvis AIL-studenter) på högskolan i Dalarna och är schemalagda att undervisa. Två av AIL-studenterna tar examen i september 2024 och undervisar 100 procent. De tre andra är schemalagda för undervisning mellan 220–325 minuter i veckan.

I intervju med rektorn framkommer det att AIL-studenterna är anställda på skolan 50 procent och studerar på grundlärarprogrammet 75 procent. AIL-studenterna ersätter inte någon annan lärare i tjänstefördelningen utan fungerar som en "extralärare". Rektorn uppger vidare att en behörig och legitimerad lärare arbetar parallellt med AIL-studenterna och att AIL-studenternas läraruppdrag inte annonseras ut som vakanta tjänster. Vidare uppger rektorn att AIL-studenternas anställningsavtal skrivs på ett år i taget.

#### **Rättslig reglering**

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon lärare att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl

med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen)

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål. (2 kap. 20 § skollagen)

I fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare gäller att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas för högst ett år i sänder. (2 kap. 21 § skollagen)

En huvudman får, med undantag från 2 kap. 13 § skollagen, för en period av högst två år anställa en person som har ämneskunskaper som motsvarar de ämneskunskaper som krävs för en behörighetsgivande lärarexamen i det eller de ämnen som personen ska bedriva undervisning i, eller genomför en kompletterande pedagogisk utbildning som syftar till att personen ska uppnå en behörighetsgivande lärarexamen i det eller de ämnena. (Förordning (2016:350) om försöksverksamhet med anställning under viss kompletterande utbildning)

### **Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Ludvika kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen bedrivs av behöriga och legitimerade lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist.

Utredaren Åsa Jansson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Anna Högfors Lindståhl medverkat.